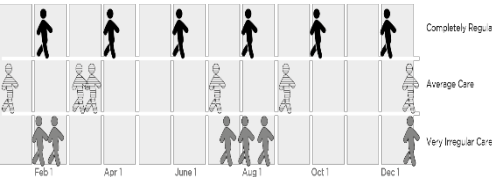

הקשר בין ביקורי רופא סדירים ומצב בריאות של מטופלים כרוניים והגורמים שתורמים למעקב רפואי סדיר מנקודת מבט של צוותים במרפאות קהילה

מראם חאזן¹, ליגת שליו¹, אביבית גולן-כהן², יבגני מזרון², אדם רוז¹
 'בית הספר לבריאות הציבור ורפואה קהילתית של האוניברסיטה העברית, ²לאומית שירותי בריאות

ממצאים עיקריים

מהממצאים עולה כי, קיים קשר חיובי סטטיסטי מובהק בין רמת TR לבין אשפוזים ותמותה. כלומר, בהשוואה למטופלים שקיבלו טיפול סדיר יותר, מטופלים עם טיפול סדיר פחות סבלו מסבירות גבוהה יותר לאשפוז ותמותה. סבירות זו עלתה בעקומה לפי החלוקה של TR לחמישישנים, כך, למשל, למטופלים עם הכי פחות סדירות זמנית היה יחס סיכוי (AOR של 1.4 לתמותה בהשוואה למטופלים עם סדירות זמנית הכי גבוהה. לא נמצאו הבדלים מובהקים בין קבוצות TR בניתוח לפי משתני הרקע

נמצאו חמש תמותות מרכזיות לגבי הגורמים התורמים או המעכבים רצף טיפולי:

גורמים חברתיים- תחושת שותפות בין הצוות למטופלים ותמיכה והעצמת המטופל

תרבות ארגונית- עבודת צוות סינרגטית וחלוקת אחריות לשמירת הרצף הטיפולי, תפיסת איש הצוות שתפקידו משמעותי בקידום בריאות המטופל, תפיסתה של סימטריה וא-סימטריה בין אנשי הצוות ובינם למטופלים ומעורבות המשפחה בטיפול

נגישות הצוות- ערוצי תקשורת פורמליים וא-פורמליים עם המטופל

גורמים מבניים- תמריצי קופת החולים למעקבי מטופלים, גישה מובגלת לתיק המטופל וסיוע מיחידות חוץ

אתגרים לאור מגיפת קוביד-19 - שימוש בטלה-רפואה ואוריינות דיגיטלית של מטופלים, מרפאות עם ביקורי מטופלים סדירים מתאפיינות בחלוקת אחריות והתגייסות אנשי הצוות למעקב אחרי מטופלים והעצמת המטופל ושיתוף משפחתו

מסקנות והמלצות

- אנשי צוות במרפאות עם ביקורי רופא סדיר, תופסים את תפקידם כמרכזי בקידום בריאות המטופל, נרתמים להנגשת דרכי תקשורת שונות עם המרפאה ובעלי מיומנויות לניצול משאבי הקופה לביצוע ביקורי רופא סדירים
- שמירת הרצף הטיפולי הינו אתגר המצריך שילוב מאמצים של מדיניות ונהלי קופות-החולים, לרבות עידוד שיתוף הפעולה ושיופיו דרכי התקשורת בין צוות המרפאה המנהלי, הסיעודי והרפואי
- בניסיון לשפר את הרצף הטיפולי, מומלץ כי לצד הנהלים הפורמליים, תגבר המעורבות וירששו

רקע תיאורטי

מחקרים מצביעים על חשיבות טיפול מתמשך ורציף ברפואה ראשונית, במיוחד אצל אנשים שסובלים ממחלות כרוניות. מדד בולט לטיפול איכותי ויעיל הוא מדד של סדירות זמנית (TR) temporal regularity ברפואת משפחה. מדד זה מעריך אם האינטרול הזמני בין הביקורים לרופא הוא סדיר או אי סדיר. מונח זה קשור לנושא של מעקב אחרי חמטופלים שאינם תופשים לתור לרופא בצורה סדירה.

מטרות המחקר

- לאפיין מרפאות לפי מידת סדירות הגעת המטופלים לביקורי רופא משפחה (רצף טיפולי)
- לחקור תפיסות צוותים רפואיים לגבי הגורמים החברתיים, התרבותיים והמבניים התורמים לרצף טיפולי, ומהם האמצעים שמיישמים לשמירה על ביקורי רופא סדירים

משתתפים ושיטות מחקר

המחקר נערך בשילוב של שיטות כמותיות ואיכותיות. בשלב הראשון, נותחו 70,095 תיקים רפואיים של מטופלים (+40, סובלים מסוכרת, אי ספיקת-לב או מחלת ריאות חסימתית) מקופות-החולים לאומית באזורים שונים בארץ ומהאוכלוסייה היהודית והערבית. לפיהם אפינו חמש מרפאות עם ביקורי רופא סדירים וחמש ללא ביקורי רופא סדירים. בשלב השני, התבצעו 39 ראיונות עם צוותי המרפאות: 12 חברי הנהלה, 10 אנשי סיעוד, 12 אנשי רפואה, ו-5 דוקטרים

